

VISSZATEKINTÉS EGY GEOGRÁFUS ÚTJAIRA

BESZÁMOLÓ A

TÓTH JÓZSEF EMLÉKKONFERENCIÁRÓL

PIRISI GÁBOR – TRÓCSÁNYI ANDRÁS

Bizarr dolognak tűnhet Tóth József professzor úrnak emlékkonferenciát szervezni – osztotta meg nyitóbeszédében velünk első gondolatait Prof. Dr. Bódis József, a PTE rektora, hiszen szinte mintha itt sem hagyott volna minket – annyira itt él munkásságában és tanítványaiban. Egy éve nincs közöttünk a kortárs hazai társadalomföldrajz egyik meghatározó alakja, emlékére most a PTE TTK Földrajzi Intézete, Aubert Antal intézetigazgató, Dövényi Zoltán, a Földtudományok Doktori Iskola vezetője, valamint Trócsányi András tanszékvezető kezdeményezésére emlékkonferenciát szervezett Tésits Róbert szakértő irányításával. 2013 februárjában távozott közülünk a Mester, úgy döntöttünk azonban, hogy rá emlékezni nem a halál, hanem az élet jegyében kell, a születés évfordulóján igyekeztünk, ha szomorkásan is, de valamit megmenteni a fél hazai szakmát összehozó egykori legendás József-napi hagyományokból. Ebből annyi mindenképpen sikerült, hogy legnagyobb örömünkre rengetegen válaszoltak a hívásunkra: több mint 90 előadással, közel kétszáz résztvevővel, érdeklődővel, a pálya- és kortársaktól napjaink geográfus-hallgatóiig nagyszerű közönség gyűlt össze.

A köszöntők sorában Bódis professzor az egyetem egykori megbecsült és konszenzuskereső rektorára, a város nevében Páva Zsolt polgármester a néhai díszpolgárra emlékezett a megnyitón. A plenáris előadások közül Becsei József professzor a közös „alföldi csínyekről” szólt, felidézve a szegedi és békéscsabai éveket. Beluszky Pál professzor, aki nem csak kiemelkedő pályatársként, de a Tóth-féle életútban fontos szerepet játszó másik műhely, a Regionális Kutatások Központja munkatársaként is tisztelte meg rendezvényünket, és tartott előadást Budapest „vízfejűségével” kapcsolatos dilemmákról. Kocsis Károly akadémikus kapta a szervezőktől azt a nehéz feladatot, hogy elhelyezze néhai rektorunkat a hazai geográfia Pantheonjába – ami, mint kiderült, egy nagyon is valóságos fényképgyűjtemény az igazgató budapesti irodájában, aminek Tóth József vált a 25. „lakójává” a közelmúltban. Végezetül a pécsi műhely képviselőjében Trócsányi András a várossá nyilvánítások kapcsán tartott előadást, felidézve az életmű egy olyan dimenzióját, amelynek jelentős gyakorlati következményei voltak a hazai formális urbanizáció tekintetében.

A formális események sora egy másik, igazán méltó megemlékezéssel egészült ki. Tóth József a pécsi földrajzi műhelyre, tágabb értelemben a Pécsi Tudományegyetemre hagyta legendás könyvtárát, amely mintegy 15 ezer kötet számlál. Nem feledve azt a kiemelkedő szerepet, amelyet az integrált PTE első rektoraként az egyetemi könyvtár fejlesztésében játszott, az érintett dékánok, valamint dr. Dárdai Ágnes, a könyvtár főigazgatója teljes egyetértésben döntöttek úgy, hogy az egykori BTK-TTK Kari könyvtár ezentúl Tóth József nevét viseli. A bejáratnál ebből az alkalomból leplezték le a professzort ábrázoló domborművet, Trischler Ferenc szobrászművész alkotását. A

könyvtárban dr. Dárdai Ágnes Tóth József könyvtárfejlesztő, Dövényi Zoltán professzor pedig (doktori) iskolateremtő szerepéről beszélt.

A délutáni párhuzamos szekciókat a szervezők úgy állították össze, hogy azok Tóth József életútjának, kutatói pályájának egy-egy csomópontjához kötődjenek. „A mi geográfiánk?” szekciójába elsősorban a földrajz identitásával, interpretációjával foglalkozó előadásokat vártunk, illetve olyanokat, amelyek – és végül ezekből akadt több – bemutatták a geográfia Tóth József által is gyakran hirdetett változatosságát. Külön örömeinkre szolgált, hogy a végül az érdeklődők nagy száma miatt kettébontott szekció elnöki feladatainak ellátását Tímár Judit elvállalta, míg a csapat másik felének előadásait Trócsányi András moderálta. A „Térszerveződés vagy a tér szervezése?” az életpálya régiókhöz kötődő szakasza köré épült, olyan előadók részvételével, mint Faragó László, Michalkó Gábor, Frisnyák Sándor – a szekciók elnöki székében Aubert Antallal és Dövényi Zoltánnal. Csatári Bálint tisztelt meg minket azzal, hogy elvállalta „Az Alföld – leszakadó periféria, vagy sajátos egyedi minőség?” szekció vezetését, ahol az elhangzott előadások mennyisége és minősége egyaránt jelezte, hogy négy évtizeddel a legendás békéscsabai kutatócsoport létrejötte után is van még mondanivalója a társadalomföldrajznak a talán legmagyarabb tájunknak tekinthető Alföldről.

Az életműben szintén meghatározó településföldrajzi vizsgálatokat a „Település – harmonikus rendszer?” című szekciókba kíséreltük meg összefogni, amelyeket Kovács Zoltán és Wilhelm Zoltán vezettek. Ahogy az egész konferencián, ebben a szekcióban is nagyon sok volt az egykori tanítványok aránya – ami nem csoda, hiszen nem kevesebb, mint 55 olyan tudományos fokozattal rendelkező geográfus van ma hazánkban, aki elmondhatja magáról, hogy Tóth József volt a témavezetője.

A konferencia szervezői elszántságukat fejezték ki abban a tekintetben, hogy a tanácskozást kövesse olyan kötet, amely méltó módon emlékezik az elhunytakra. Ehhez persze szponzorok szükségeltetnek, de reménykedünk benne, hogy ez az akadály is elhárul majd. Többen beszéltünk a hagyományteremtés szándékáról is – a következő hetekben hónapokban azt is megfontoljuk majd, van-e igény egy hasonló, rendszeres társadalomföldrajzi fórumra Magyarországon – az időpont, három nappal március idusa után, már bejártott.